

Abimaterjal vabaühendustele tulumaksusoodustuse saamiseks

Eestis puudub n-ö ettevõtte tulumaks, mida tuleb MTÜ-l või SA-l tasuda saadud tuludelt, vaid meil tähendab tulumaksusoodustus paremat võimalust annetusi saada ning teha mitmeid kulutusi maksuvabalt. Kaudselt ka riigipoolset tunnustamist, et vabaühendus on avalik ja vajalik. EMSL soovib kõigil avalikes huvides tegutsevatel MTÜ-del ja SA-del taotleda enda kandmist sellesse nimekirja ning et kusagil maailmas ei tule maksuerandid niisama kätte, on järgnev kokkuvõte loodetavasti abiks paratamatu bürokraatiaga hakkamasaamisel.

Kuidas nimekirja pääseda?

Tulumaksusoodustus saamiseks tuleb esitada kas 15. jaanuariks või 15. juuliks Maksu- ja Tolliametile [taotlusvorm TMIN](#) (usuühendustel TMIN-K) koos [asutamislepingu/otsuse koopiaga](#) (äriregister faksib või meilib kinnitamata ära kirja küsimise peale tasuta, vt [kontakte](#)). Kui MTÜ on asutatud Ettevõtjaportaalis, lisa taotlusele esmakandeavalduse ddoc, mille saab juhatuse liige sealt tagantjärele "Toimiku dokumendid" lehelt alla laadida. Taotlust on lihtsaim esitada saates see juhatuse liikme digiallkirjaga aadressile pohja@emta.ee, postiga Lõotsa 8a, 15176 Tallinn.

Nimekirja muudetakse Vabariigi Valitsuse korraldusega järgmisest 1. jaanuarist või 1. juulist ehk kogu tsükkel toimub vaid kaks korda aastas. Hea on aga, et nimekirja lastakse sageli kohe ka [alles alustanud](#) ja nõuetele vastavad ühendused (kui ikka maksuhalduri ära veenad, mis pole kerge), kelle tegevust hinnatakse küll tähelepanelikumalt – kas ikka vastab kirjapandule!

Kes nimekirja saab?

Nimekirja kantakse vastavalt Tulumaksuseaduse järgnevatele tingimustele:

- ühing tegutseb [avalikes huvides](#);
- ühing on heategevuslik, see tähendab pakub sihtrühmale, mille [toetamine tuleneb tema põhikirjast](#), kaupa või teenust peamiselt tasuta või muul [kasumit mittetaotleval viisil](#) või maksab sihtrühma kuuluvatele isikutele toetust;
- ühing ei jaga oma vara või tulu ega anna materiaalselt abi või rahaliselt hinnatavaid soodustusi oma [asutajale](#), [liikmele](#), [juhtimis- või kontrollorgani liikmele](#) (§ 9), [temale annetusi teinud isikule](#) või [sellise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmele ega nimetatud isikutega seotud isikutega § 8 lõike 1 punkti 1 tähenduses seotud isikutele](#) ([abikaasale](#), [elukaaslasale](#), [otsejoones sugulasale](#) (vanem, laps jne), [õele](#), [vennale](#), [õe või venna alanejale](#) [sugulasale](#), [abikaasa otsejoones sugulasale](#), [abikaasa õele või vennale](#));
- ühingu lõpetamise korral antakse pärast võlausaldajate nõuete rahuldamist alles jäänud vara üle [nimekirja kantud ühingule või avalik-õiguslikule juriidilisele isikule](#) (see peab olema põhikirjas must-valgelt!); samuti võib vara jagamine olla sätestatud Euroopa Majanduspiirkonna lepinguriigis asuval kasumitaotluseta või usulisele organisatsioonile, kui selle sealne staatus vastab meie tulumaksusoodustuse saamise tingimustele. Usuline ühendus võib anda vara kirikule, koguduste liidule või riigile.
- ühingu halduskulud vastavad tema tegevuse iseloomule ja põhikirjalistele eesmärkidele;
- ühingu töötajale ja juhtimis- või kontrollorgani liikmele (§ 9) makstav tasu ei ületa samasuguse töö eest ettevõtluses harilikult makstavat tasu.

Nimekirja EI kanta või arvatakse sealt välja ühing:

- kes ei tegutse kooskõlas põhikirjaga;
- kelle nimekirja kandmiseks esitatud dokumendid ei ole õigusaktides kehtestatud nõuetega kooskõlas;
- kelle põhitegevus on ettevõtlus, välja arvatud juhul, kui vähemalt 90% ettevõtlustuludest, millest on maha arvatud ettevõtlusega seotud kulud, kasutatakse põhikirjalistel eesmärkidel;

- kes tegeleb asutaja või annetaja kauba või teenuse reklaamimise või sihtrühma kuuluva isiku kutsealase tegevuse või ettevõtluse soodustamisega;
- kellel on ajatamata maksuvõlg või kes on korduvalt jätnud esitamata aruande või deklaratsiooni ettenähtud tähtajal või korras või kes on korduvalt hilineanud maksusumma tasumisega;
- keda lõpetatakse või kelle suhtes on algatatud pankrotimenetlus;
- kes on kutseorganisatsioon, ettevõtluse toetamise organisatsioon, ametiühing või poliitiline ühendus. Ühendust käsitatakse poliitilise ühendusena, kui ühendus on erakond või valimisliit või kui ühenduse põhieesmärk või põhitegevus on erakonna või valimisliidu või avalike ülesannete täitmiseks valitavale või nimetatavale ametikohale kandideeriva isiku heaks või vastu kampaaniate korraldamine või annetuste kogumine.

Maksuamet ja rahandusministeerium kalduvad asuma ka seisukohale, et riigi ja omavalitsuste asutatud või kontrollitud MTÜd ja SA-d ei peaks maksusoodustust saama, kuigi seadus niisuguseid otseselt ei välista.

Kuidas sõnastada põhikirja?

Põhikirjas on oluline silmas pidada järgmist:

- lisaks ühenduse eesmärgile võiks olla ka lahti kirjutatud selle saavutamiseks tehtavad n-ö heategevuslikud tegevused ning selgelt nende tegevuste sihtrühmad, kuna seda otsib MTA "sihtrühma toetamise" mõttes.
- põhikirjas ei tohiks olla võimalustki liikmetele varalisi soodustusi anda – see annab MTA-le kohe tee keelduv otsus teha. Uutel organisatsioonidel on turvalisem kasutada ka seaduse sõnastust: Ühing ei jaga oma vara või tulu ega anna materiaalset abi või rahaliselt hinnatavaid soodustusi oma asutajale, liikmele, juhtimis- või kontrollorgani liikmele, temale annetusi teinud isikule või sellise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmele ega nimetatud isikutega seotud isikutele Tulumaksuseaduse mõistes.
- põhikirjas ei tohi olla ka sageli esinevat lauset, et liikmetel on õigus küsida ühinguult materiaalset või moraalset abi või kasutada tasuta või soodustingimustel ühingu vara, kuna seegi ei meeldi maksuhaldurile, isegi siis, kui tegu on ühingu tavapärase tegevusega ja liikmed kuuluvad ka ühingu sihtgruppi (nt spordiklubid);
- põhikiri peab sisaldama sõnastust: Ühingu likvideerimisel, et vara jagamisel ühingu lõpetamise korral peab see minema „teisele (sarnaste eesmärkidega) tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühingute nimekirja liikmele või avalik-õiguslikule juriidilisele isikule“ (viimane mõiste sisaldab ka riiki, omavalitsusi, ülikoole jne). Ei tohi märkida ühitegi muud võimalust või sõnastust, nt et „selle võimatuse korral lähtutakse seadusest“ või loetusel „mõnele teisele“ – see variant võimaldab vara jagada ikka kellele tahes. Targem on organisatsiooni nimeliselt mitte välja tuua, kellele vara läheb, kuna ühingu likvideerimise ajal ei pruugi nt teda enam olemas või nimekirjas olla ja siis on seaduse täitmine raske.

Kuidas sõnastada taotlust?

Taotlusvormis TMIN küsib maksuamet lisaks organisatsiooni põhiantmetele muuhulgas:

- Punkt 11. Teie tegevuse kirjeldus eelmisel, jooksva ja järgmisel aastal – siin või punkti 12 all on oluline avalikes huvides tegutsemise tõestamiseks kirjeldada oma sihtrühmi võimalikult laialt, ära näidata avalikkusele suunatud tegevused ja üritused jms; heategevusliku olemuse tõestamiseks tuleb selgitada, kuidas ja millist oma toodet/teenust pakute te väga soodsalt või tasuta või muul kasumit mittetaotleval viisil, nagu nõuab seadus. 2009. aastast hakkas maksuamet seadust tõlgendama palju rangemalt ja kuigi teile tundub, et teiesarnaseid ühinguid on nimekirjas sadu, lükkab maksuamet teie taotluse tagasi otsituna näiva ettekäändega „puudub arusaadav sihtrühm, keda toetatakse“, mis viitab, nagu maksuamet näeks nimekirja lisatavate hulgas edaspidi vaid klassikalisi heategevus- või sotsiaalvaldkonna organisatsioone. Selline tõlgendamine on meelevaldne, aga vabaühendused on selles vaidluses nõrgem pool ja ainus võimalus on valitsuse keelduv otsus halduskohtus vaidlustada. Riigikohtu otsusega jõustunud Tallinna Ringkonnakohtu lahendis [3-12-1304](#) on kohus märkinud taotlejasõbralikult, et „Konkreetselt, piiritletava sihtrühma tuvastamine ei ole ühingu tegevuse heategevuslikkuse tuvastamiseks vajalik, sest selleks võib olla kes tahes ühingu poolt korraldataval üritusel osaleja“

- Punkt 12. Lühiülevaade tulevikuplaanidest (neid kahte seepärast, et paremini mõista, kelle huvides ja millega teie organisatsioon sisuliselt tegeleb või plaanib tegeleda, et hinnata avalikes huvides ja heategevuslikku tegevust). Maksuhaldur võib külastada ka teie kodulehekülge või lihtsalt guugeldada ja Facebookist otsida, nii et jälgi, et ka netis oleks kohane info;
- kindlasti pane kirja oma tegevuse see osa, mida saab pidada heategevuslikuks – kas teenused-üritused on tasuta või tasulised; kui viimast, siis palju nad maksavad, kas keegi saab soodustusi jne, kuna just hinnad ja soodustused on maksuhalduri jaoks heategevuslikkuse peamine indikaator.
- Punktid 13-14. Ühingu põhivara ja investeringud ning suuremad saadud annetused;
- Punkt 16. Info ühenduse liikmete arvu ja nimekirja! (seda peab pidama juhatus nagunii) ning liikmete varaliste kohustuste ja antud soodustuste kohta. 2011. aastast liikmete isikukood (või registrikood) enam esitama ei pea! Nimekirja ei pea esitama sotsiaalhoolekandega tegelevad ühingu, küll aga liikmete arvu ära näitama.
- Punktis 18 tasub kirja panna prognoositav number, kui midagi sellist teha plaanid – seda punkti kipub maksuametnik pidama indikaatoriks, kas te olete ikka „heategevuslik“. Samas peab sisust välja tulema ka, kellele on toetusi plaanis anda, et MTA saaks hinnata, ega need pole ainult oma liikmed või väga kitsas ring.
- Punktis 19 küsitakse infot töötajate ja neile ning juhtorgani liikmetele ja muude lepingute alusel makstud (töö)tasude kohta;
- III ossa pane kirja eelmise ja jooksva aasta tulude ja kulude aruanne (umbkaudseltki eelarve, kui jooksvat aastat täpselt ei tea või olete äsja alustanud). Maksuametile meeldib te rohkem, kui vähemalt plaanitegi mingeid selliseid kulutusi, mida nad saavad tõlgendada heategevuslikena. Antavaid soodustusi tulud-kulud aga näidata ei võimalda, see tuleb kirja panna tegevuse või visiooni punktidesse 11-12!

Kõik need andmed peaksid olema hõlpsasti kättesaadavad raamatupidajalt, kuna küsitakse sisuliselt samu andmeid, mis tuleb esitada koos majandusaasta aruandega.

Mida nimekirjas olemine pakub?

Annetused maksuvabalt

Nimekirja kuuluvale organisatsioonile tehtavad annetused on maksuvabad juriidilistele isikutele ning summad (või materiaalse annetuse puhul selle turuväärtuse) saab maha arvata ka eraisik oma maksustatavatest tuludest pärast teisi mahaarvamisi (elatised, koolituskulud, laenuintressid jms). Eraisikule on see piirmäär 5% tuludest ja annetused deklareeritakse koos tuludega. Kui annetuse saaja on maksuametile andmed edastanud, kajastub see eeltäidetud tuludeklaratsioonis; kui mitte, võib maksuamet küsida dokumentaalset tõestust selle annetuse kohta, mis te oma tuludeklaratsiooni kirjutate. Kokku ei saa mahaarvamisi teha rohkem kui 1920 € aastas.

Juriidiline isik peab iga aasta lõpus valima, kas tema tehtud annetuste puhul arvestab ta piirmäära 10% eelmise majandusaasta kasumist või 3% sama aasta sotsiaalmaksuga maksustatavatest väljamaksetest. Annetused deklareerib annetaja muidu igakuiselt vormil TSD lisa 5.

Annetamisel nimekirja mitte kuuluvale organisatsioonile ei saa eraisik annetust lihtsalt oma maksustatavatest tuludest maha arvata; firmad peavad selle pealt aga eraldi makse tasuma.

Maksuvabad kulud

Nimekirja liige saab vastavalt tulumaksuseadusele teha piiramatult kulutusi „külaliste või äripartnerite toitlustamise, majutamise, transpordi või kultuurilise teenindamisega“ (TuMs § 49). Teistele juriidilistele isikutele kehtib nende kulutuste osas piirmäär 32 eurot kalendrikuus + 2% samal kalendrikuul isikustatud sotsiaalmaksuga maksustatud väljamaksetest summeeritud arvestuse alusel.

Paraku tõlgendab maksuamet selle alla ka paljude ühenduste jaoks n-ö projektikulused, mis tähendab, et enamasti peaks nimekirja mitte kuuluv ühendus toitlustus-transpordi-majutuskuludelt makse maksma, nii et sellest on saanud üks põhilisi argumente nimekirja kuulumiseks, et normaalselt tegutseda ja vabatahtlikke kaasata.

Lisaks võib nimekirja kuuluv organisatsioon teha maksuvabalt järgnevaid kulutusi, kui vastav tegevus on tema **põhikirjaline eesmärk**:

- annetused ja kingitused teisele nimekirja liikmele;
- füüsilisele isikule toimetulekuks osutatud materiaalne abi, sealhulgas rahaline abi Statistikaameti viimaste andmete kohase leibkonnaliikme kuukeskmise väljamineku ulatuses kalendrikuu kohta;
- noorte püsilaagris või noorte projektlaagris osalejale kingitud meened kuni 32 euro ulatuses laagris osaleja kohta;
- spordivõistlusel osalejale võistlusel kingitud meened kuni 32 euro ulatuses võistlusel osaleja kohta;
- reklaami eesmärgil üle antud kaup või osutatud teenus, mille väärtus ilma käibemaksuta on kuni 10 eurot.

Maksuvabad stipendiumid

Nimekirja liige saab maksta maksuvabalt stipendiume õppe- ja teadustööks ning loominguliseks ja spordi tegevuseks vastavalt valitsuse määrusele, mille leiab siit <https://www.riigiteataja.ee/akt/258002?leiaKehtiv>.

Stipendiumide maksmine peab olema märgitud põhikirjas ning väljamaksete jaoks võiks organisatsioon sõlmida igakordsed lepingud, raha kantakse saajale üle määratud summas, seda ei deklareeri kusagil maksja ega kajastu stipendium saaja tuludeklaratsioonis.

Stipendiumisaajad peavad olema leitud avaliku konkursi teel, kusjuures stipendiume ei tohi maksta:

- isikule, kes on stipendiumiandja asutaja, liige, ühinguga seotud isik või temale annetusi teinud isik või sellise isiku asutaja, liige või seotud isik;
- seoses ettevõtlusega, töö- või teenistussuhtega või juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liikmeks olekuga.

Lisaks on nimekirja kuulujal õigus taotleda tasuta riigi õigusabi oma põhikirjaliste eesmärkide saavutamiseks.

Mida nimekirjas olemine nõuab?

Ega see keeruline ole, kui sul on vähegi korras raamatupidamine ja tegevus vastab ikka sellele, mida põhikirjas ja taotlusvormis väitnud oled.

Lisaks muule peab nimekirja liige täitma igal aastal vaid kaks lisadeklaratsiooni: 1. veebruariks saadud annetuste kohta INF 4 (annetajate nimed, isiku- või registrikoodid ja summad – eraisikute puhul kantakse need andmed nende eeltäidetud tuludeklaratsioonile nii et igal juhul peaksid teadma ja fikseerima oma annetajad!). INF 4 ei pea esitama usuühendused. Samuti ei saa keegi seal esitada välismaalt või nt korjanduskarbist tulnud annetusi, mil pole annetaja Eesti isiku- või registrikoodi.

Teine deklaratsioon INF 9 tuleb esitada 1. juuliks ja kirjeldada seal eelmise aasta kingituste ja annetuste kasutamine, samuti kõigi muude tulude saamine ja kasutamine. Arukas on täita kõik deklaratsioonid e-Maksuametis, et vältida probleeme, kus paberil esitatu lihtsalt kaduma läheb. Viimasel juhul jääb alati õigus maksuametile ja teid võidakse nimekirja mitte lubada või sealt välja arvata.

Kui aastaaruanded, nõutavad deklaratsioonid või maksukohustused pole õigeaegselt esitatud või täidetud, võib eksija igal juhul nimekirjast välja arvata! Kaasneda võivad ka sunnirahad ehk kõnekeeles trahvid. Nimekirja (uuesti) pääsemiseks või seal püsimiseks eeldavad maksuhaldurid reeglina poolt aastat „puhast minevikku“.

Nimekirjas püsimist ei pea uuendama igal aastal!

Kui nimekirja ei pääsenud ...

Esiteks – kui maksuametnik soovib teil endal juba taotlus tagasi võtta, ei maksa seda alati järgida. See on üks alatu trikk oma töomahu või nimekirja kuulujate hulga vähendamiseks, ent võimalus nimekirja pääseda ei pruugi üldse nii olematu olla, kui teid veenda üritatakse.

Valdav osa tagasilükatud taotlustest on valesti täidetud, või ei vasta seaduse nõuetele põhikiri, või on esitamata registrilt küsitud asutamislepingu/otsuse koopia või oma liikmete nimekiri, nii et pööra kõigele nõutule suurt tähelepanu! Ja ebaõnne puhul taotle järgmine kord uuesti, kui usud, et sul on seaduslik alus nimekirja pääsemiseks.

Teine ja keerulisem olukord on see, kui maksuhaldur leiab, et te ei tegutse avalikes huvides ja heategevuslikult või puudub toetust vajav sihtrühm. Maksuhaldur teeb oma otsuseid sageli üsna subjektiivselt ja ses osas sõltub positiivse lahendi saamine sinu osavusest oma tegevust taotlusvormis (ja põhikirjas) õigesti kirjeldada!

Sageli jäävad ametnikud jänni heategevuse mõiste tõlgendamisel, mis nende jaoks tähendab sageli veel klassikalist heategevust, annetamist ja ainult vabatahtlikku tööd; mingite ebasoodsates tingimustes sihtrühmade toetamist jne, aga see tõlgendus ei ole päris adekvaatne; seaduses on, et heategevuslik on ka „muul kasumit mittetaotleval viisil” kaupade ja teenuste pakkumine. Ühes otsuses on kohus leidnud, et heategevuslik on igasugune alla omahinna teenuse pakkumine, ehk kus teenuse saajad (sh üritustel osalejad) ei kata kõiki kulusid.

Samuti häirib mõnd maksuhaldurit vahel ühenduste omatulu teenimine (ettevõtlus), aga see on oma eesmärkide täitmiseks tegelikult igati seaduslik ja võimaldab ka tulumaksusoodustuse saamist, kui ettevõtluse „kasumist” kulutatakse 90% oma ühenduse eesmärkide täitmiseks avalikes huvides!

Kui teile tundub, et MTA on mõisteid liiga kitsalt sisustanud, tasub edasi vaielda.

Negatiivse otsuse korral annab maksuamet sellest teile tähtitud kirjaga koos põhjendusega teada (oluline, et maksuametis ja registris oleks teie toimiv postiaadress, mida saab muuta e-maksuametis ja <https://ettevotjaportaal.rik.ee/>, alati on võimalus edasi vaielda. Seadus näeb ette vaide esitamise võimaluse 30 päeva jooksul, samuti võib ressursside olemasolul pöörduda kohtusse. Ühe 2013. aasta Riigikohtu lahendi järgi ei ole MTA otsus aga haldusakt, mille peale saaks esitada vaide või kaebuse halduskohtusse, nii et kaebamine on natuke keerulisem. Õiguskantsler on samas leidnud, et kuna määrus kehtib ikka, tuleb ka valet menetleda. Võta kinni.

Võite proovida siiski vaide esitada ja oma seisukohad ka rahandusministeeriumile ja valitsusele saata, kes võivad MTA otsuse üle vaadata.

Kust abi saada?

Taotluse ja põhikirja koostamise ning vaide esitamisega võib nõu küsida EMSList alari@ngo.ee, samuti oma maakondliku arenduskeskuse MTÜde konsultandilt www.arenduskeskused.ee.

2007. aastast töötab maksuameti juures ka ainult mittetulundusühenduste esindajatest koosnev nõuandev komisjon, kes vaatab läbi maksuhaldurite eelotsused ja põhjendused ning annab neile oma hinnangu – peamiselt ses osas, kas haldurid on hinnanud adekvaatselt ühenduste tegutsemist avalikes huvides ja heategevuslikult. Maksuamet alati küll ei arvesta komisjoni soovitusetega.

Kui ähvardab nimekirjast väljaarvamine?

Kui ühingul on aruande-, deklaratsiooni- või maksuvõlgu, või ei tegutseta MTA arvates enam avalikes huvides ja heategevuslikult jne, teeb MTA esmalt hoiatuse (küsid es enne ka asjatundjate komisjoni arvamust), andes tähtaja „puuduste kõrvaldamiseks”. Kui puudusi ei kõrvaldata või pole see võimalik, teeb MTA otsuse esitada ühing nimekirjast väljaarvamiseks. Ka enne seda küsitakse asjatundjate komisjoni arvamust. Väljaarvamise juures ei saa MTA otsust vaidlustada, vaidega ega halduskohtus, vaid kaebuse kohtusse saab esitada alles Vabariigi Valitsuse korralduse peale!

Eriti kui küsimus on avaliku huvi või heategevuslikkuse määratlemises, tasub aga pommitada oma kirjadega enne otsust ka rahandusministrit ja valitsust tervikuna ja/või üksikuid ministreid, et nad MTA ettepanekut ei järgiks ega teid nimekirjast ei kustutaks. Kõik põhjendused pange muidugi ritta. Vahel võib see aidata.

Vajalikud õigusaktid ja juhised

- Tulumaksuseadus (TuMs) <https://www.riigiteataja.ee/akt/119112010007?leiaKehtiv>
- Stipendiumide maksmise kord <https://www.riigiteataja.ee/akt/258002?leiaKehtiv>
- Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekirja koostamise kord jm <https://www.riigiteataja.ee/akt/12769553?leiaKehtiv>
- Tulumaksusoodustusega mittetulundusühingute, sihtasutuste ja usuliste ühenduste nimekiri <https://www.riigiteataja.ee/akt/305012011016?leiaKehtiv>
- Maksuameti kodulehe alajaotus MTÜdele <http://www.emta.ee/?id=1364>
- Avalikes huvides tegutsemise hindamise juhend <http://www.emta.ee/?id=14383>

- Heategevuslikkuse kriteeriumide juhised <http://www.emta.ee/index.php?id=32181>
- Taotlusvormid TMIN, TMIN-K koos täitmise juhenditega ja INF deklaratsioonid <http://www.emta.ee/?id=14802>
- Annetuste maksustamine (juhend eri tüüpi tehingute kajastamisest) <http://www.emta.ee/?id=22620> ja www.ngo.ee/annetajale
- INF9 avalikud andmed, otsing registrikoodi järgi - <https://apps.emta.ee/e-service/doc/a0011.xsql>

Kohtulahendid

Sisulisi kohtulahendeid tulumaksuseaduse § 11 tõlgendamisest seisuga 15.01.14:

- [2-3-11/2003](#) (taotleja kaotas I ja II astmes) https://www.riigiteataja.ee/docs/public/dokument_225608.pdf
- [3-1260/04](#) (taotleja võitis I astmes, MTA otsus oli põhjendamata) <https://www.dropbox.com/s/gd440mhu3ebjg5r/Kohtuotsus%202004%20EMTA%20vs%20Praxis.pdf>
- [3-11-2352](#) (taotleja võitis I astmes, MTA otsus oli põhjendamata) https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/maa_ringkonna_kohtulahendid/menetlus.html?kohtuasjaNumber=3-11-2352/21
- [3-12-1304](#) (taotleja võitis II astmes, MTA otsus oli põhjendamata, jõustus Riigikohtu lahendiga) https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/maa_ringkonna_kohtulahendid/menetlus.html?kohtuasjaNumber=3-12-1304/38
- [3-12-1561](#) (taotleja võitis I astmes, MTA võttis kaebuse õigeks) https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/maa_ringkonna_kohtulahendid/menetlus.html?kohtuasjaNumber=3-12-1561/57
- [3-13-976](#) (taotleja võitis I astmes, MTA võttis kaebuse õigeks) https://www.riigiteataja.ee/kohtuteave/maa_ringkonna_kohtulahendid/menetlus.html?kohtuasjaNumber=3-13-976/26

Kohtuvaidlusi on veelgi olnud ja kogu aeg käimas, aga osad otsused on MTA ise tühistanud ja taotleja suhtes soodsa otsuse teinud, osad pole menetletud kaebeõiguse puudumise või kaebetähtaja ületamise tõttu.